

לקחה מזב

פרשת פנחס / התשס"ו
יצא לאור ע"י רשת מסודות "מזב" בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעריכת הרב מנשה צדקה שליט"א

8:10	הדלקת נרות שבת ניו יורק
9:39	מוצאי שבת
8:43	סוק"ש מג"א
9:19	סוק"ש גר"א
1:02	חצות

פנינים לפרשה

"פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן"

(כה, יא)

לפי שהיו השבטים מבזים אותו: הראיתם בן-פוטי זה שפיטס אבי אמו עגלים לעיני יהרוג נשיא שבט מישראל:

בא הכתוב וייחסו אחרי אהרן. (גמרא) הקשה רבי שמואל מסלונים:

כלום אלה המבזים לא ידעו שפנחס נכדו של אהרן הוא, בודאי ידעו, אלא בכל-זאת ניסו לבזותו – ומה הועיל הכתוב בייחוסו?

כיוצא בזה שאל הרבי ר' הניך מאלכסנדר:

הלא גם אלה אשר ביזו לפנחס ידעו שזמרי נתחייב מיתה ומה מקום טענתם "יהרוג נשיא שבט מישראל!" ואם טענתם טענה, מה תשובה היא שהכתוב מייחסו אחרי אהרן, מה ענין לזה?

והשיבו שניהם בסגנון אחד:

באו השבטים המבזים להטיל דופי בכוונה ובמניעים של פנחס, היו אומרים שהרגו פנחס לזמרי מתוך תאוות-רצח ולא לשם שמים, כי הלא בן-פוטי הוא, נצר למשפחת קצבים ורוצחי נפשות – ואם נכשל זמרי בגילוי עריות, נכשל פנחס בשפיכות-דמים, שהיא חמורה לא פחות; ולכך בא הכתוב לייחסו אחרי אהרן, ללמדך שכל מה שעשה מכה אהרן זקנו עשה, אשר מדתו חסד וכל עבודתו בקרבנות בלתי לה' לבדו....

"בקנאו את קנאתי"

(שם)

ראה מעשה וזכר הלכה: הבעול ארמית קנאים פוגעים בו – הלכה ואין מורים כן. (גמרא)

סח הרבי ר' משה טייטלבוים, מאוהל: שמעתי לפרש טעם שלא קיים משה רבינו הלכה זו בעצמו, כי-אם רמז לפנחס שיקיימנה "קריינא דאגרתא איהו ליהוי פרוונקא"? לפי שמשו רבינו היה כביכול עצם התורה, ואם נאמר בהלכה זו "אין מורים כן" משמע שאינה עצם התורה, לכך אי-אפשר לעשותה הוא בעצמו....

"השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל... לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום"

(כה, יא-ג)

שני דברים פעל פנחס במעשהו, האחד שמסר נפשו להשיב חמת ה', והשני בכפרו על בני ישראל, וכנגדם שילם לו הקב"ה בשניים, מדה כנגד מדה, כנגד מסירת הנפש למות הובטח לו "ברית שלום", שלא ימות כלל וחי לעולם, וכנגד הכפרה על בני ישראל זכה לייבירתי

כהונת עולם", שלעולם יהיה מכפר על בני ישראל בכהונתו.

(רבי מאיר מכיל רבינוביץ, "המאיר לעולם")

פנחס

משל לאדם שכעס פעם על בנו יחידו, ובחרון אפו עליו ביקש להכותו נמרצות. בא אדם אחד, חטף את בנו מידי, והודיעו כי הוא כבר יכה אותו, וכן עשה. משנגרע האב וסר כעסו מעליו, אמר לו, לאיש הלז, הנני נותן לך יישר-כח גדול על שני דברים שגרמת במעשיך. האחד, שסר כעסי ממני, והאחר, שהצלת אותו ממות.

כך אמר הקב"ה למשה, כי בגין אותם שני דברים שגרם פנחס, האחד, על שמתוך מעשהו סר כעסו מעל ישראל, והשני, עבור שהציל את ישראל ממות, רצה לומר, שכיפר עליהם מחטאתם. לכך "הנני נותן לו את בריתי שלום, והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם", שהכהונה מכפרת על בני ישראל, והכהן גדול הוא המכפר.

"לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום"

(כה, יג)

מה טיבה של "ברית שלום" זו. אלא, מאחר שטבע המעשה של פנחס, להרוג נפש בידים, עלול להותיר בלבו רגש של עזות לאורך זמן, לפיכך ברכו הקב"ה שלא יבוא מתוך כך לפוקה ולכמשול, ותמיד יהיה שרוי בנחת ובמדת השלום. זאת משום שאצלו היה זה לשם שמים, בקנאו את קנאת ה'. כמו שמצינו כיוצא בזה בעיר הנדחת, שהובטחו העוסקים בהריגתם בהבטחת "ונתן לך רחמים", שתהא מדת הרחמים קנויה בלבם, גם אחרי מעשה האכזריות המצווה עליהם מן התורה. הוי אומר, ש"הנני נותן לו את בריתי שלום" פירושו, שברך ה' את פנחס במדת השלום.

(חנציי"ב)

פנחס

ואף הגאון רבי שמואל רוזובסקי, ראש ישיבת פוניבז', היה אומר: יש הסוברים כי המאבק על האמת והרצון לשלום סותרים זה את זה, אולם טעות היא בידם. שכן הפירוש האמיתי של 'שלום', הוא להעמיד כל דבר על מכונו, ולקבוע את גבולו, לכל יטשטשו התחומים. בבחינת מה שמצינו בסידור מערכות הבריאה, "יוצר אור ובורא חושך – עושה שלום, ובורא את הכל".

(מפי רבי שמואל רוזובסקי)

"תחת אשר קנא לאלוקיו וכוח" (כה, יג)

דרכו של כל חוטא להיתלות בזולת ולומר הוא גם כן עשה כך. לפיכך הכריז השם יתברך את עשרת הדברות בלשון יחיד כדי שיהיה דומה על כל אחד ואחד מישראל כאילו ניתנה התורה לו בלבד ואין לו להשגיח באחרים, והנה פנחס בודאי עשוי היה להשגיח במשה ואהרן ושבועים הזקנים ולומר: אם הם מחשים ואינם נוקפים אצבע, למה לי להיות ירא שמים יותר מהם? ובכ"ז לא התחשב בכך כי אם עשה את אשר מצא לנחוץ לעשות לכבוד השם יתברך. לפיכך נאמר "אשר קנא לאלוקיו". דומה היה כי באותה שעה כאילו רק אלוקיו שלו הוא ועליו מוטלת החובה לקנא לכבודו אף כי איש אינו עושה זאת.

"בקנאו את קנאתי בתוכם" (שם)

אמר רבי יהודה לייב מגור, בעל ה"שפת אמת":

קיטרוג גדול היה אז בשמים על כלל ישראל, מלבד הקצף שיצא על זמרי, הלמאי אין קנאת ה' צבאות בוערת בלב כולם לנוכח התועבה שעשה זמרי? ועל-ידי שעשה פנחס מה שעשה בשם כל ישראל, נחשבו גם הם כמקנאים לכבוד שמים והשתרשה קנאת ה' במורשי-לבבם, שלא יוכלו לסבול בקרבם עוברי עברה. זהו שאמר הכתוב: "פנחס... השיב את חמתי מעל בני ישראל" – על שלא קנאו לשמי – "בקנאו את קנאתי בתוכם", בהחדירו את קנאת ה' בתוך לבותיהם של כל ישראל...

פנחס

רבי יצחק מוורקי היה דורש:

אף על פי שהיה פנחס כה עז וחריף, מקנא קנאת ה', בכל זאת נשאר "בתוכם" – מעורב עם כלל ישראל ואוהבם. לא התבדל מהם.

"הנני נותן לו את בריתי שלום והיתה לו ולזרעו אחריו"

(כה, יב-ג)

סח הרבי ר' חיים מאיר מויז'ניץ:

במי אתה מוצא ברכת שלום אמיתית, קיימת ("ברית שלום"), במי שהוא זרעו ואחריו הולכים כאחד בדרך ה'.

"לכן אמור הנני נתן לו את בריתי שלום"

(כה, יג)

הביאור עפ"י מה שפירש רבינו הרמב"ם בהקדמה לפירוש המשניות. שכל ההבטחות שהבטיח הקב"ה לאדם יכולת להשתנות ע"י

החטא וכמו שפחד יעקב שמא יגרום החטא, (בראשית לב יא, יעוין ברש"י), אבל מה שמבטיח ע"י נביא אינו יכול להשתנות ע"י החטא אם נאמר במאמר מוחלט לא ע"י תנאי, ע"ש, דפח"ח. "פנחס כו' השיב... ולא כליתי כו', פעולה קיימת לדור דורים, שהסיר העון מן כללות ישראל, "לכן אמור", פי', אתה תאמר לו, לא שאני אומר לו, אע"פ שהיה נביא כמ"ש (דה"א ט"ו כ) "לפנים ה' עמו", והיתה לו ולזרעו אחרי ברית כהונת עולם", שלא יגרום החטא ולא ע"י שום סבה, שכן מצאנו שאף בבית השני היו כהנים גדולים ממנו, וכדאיתא בספרי (ס"פ בלק), משום שטאמר ע"י משה שהוא נביא, והוא קיים לעולם, ודו"ק. (משך חכמה)

"והיתה לו ולזרעו אחרי ברית כהנת עולם וגו'"
(כה, יג)
"ברית כהונת עולם" – שאע"פ שכבר נתנה כהונה לזרעו של אהרן, לא נתנה אלא לאהרן ולבניו שנמשחו עמו ולתולדותיהן שיולידו אחר המשחתו, אבל פנחס שנוולד קודם לכן ולא נמשח, לא בא לכלל כהונה עד כאן, וכן שנינו בובחים (דף ק"א:) לא נתכחן פנחס עד שהרגו לזמרי.

ספרי
וא"ת ולמה לא נמשח פנחס כמו שנמשחו אהרן ובניו.
וי"ל שאין מושחין קטן, ופנחס באותו זמן קטן היה כשנמשחו אהרן ובניו, ולפיכך לא היה שייך למשוח אותו, וכשנעשה גדול לא שייך למשוח אותו, דלא נמשחו אהרן ובניו אלא כשנמשח המשכן, אבל למשוח אותו אח"כ לא יתכן. (גור אריה)

ספרי
ובוה"ק כו', כדי שלא יהיה כהן בשעת הריגת זמרי, דכתיב (ויקרא כא, א) "לנפש לא יטמא".

"צרו את המדינים"
עליכם לאייב אותם (רש"י)
תמה רבי חיים מצנז:
מהו פשר הציווי לשנוא את המדינים דוקא, והרי צריך שיהיו כל עושי-רשע שנואים בעינינו, ככתוב "הלא משנאך ה' אשנא"? ואף זאת: מה פירוש "בנכליהם אשר נכלו", והלא החטיאום בפועל ממש ולא רק נכלו? הוא מתייב והוא מפרק:
עיקר חיובו של אדם מישראל הוא לא רק להיבדל מהרע, כי גם לתעבו תכלית התיעוב, כפי שטאמר "אוהבי ה' שטאו רע".

"אשר הוכה את המדינית"
(כה, י"ד)
רמז באומר "את המדינית", ע"ד אומר (בראשית לט, ז) "ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה", ואמרו ז"ל (ב"ר פ"ז ו) "לשכב אצלה" – בעוה"ז, "להיות עמה" לעוה"ב, והוא אומר "הוכה את המדינית", שהכאתו היא שיהיה אתה עמה בעוה"ב, כי מן הסתם מת שלא מתוך תשובה, שהרי דקרו בשעת מעשה.

(אלשיך חק' שפתי כחן – אוה"ח חק')
"ויהי אחרי המגפה"
(כה, י"ט)
כל מקום שטאמר "ויהי" הוא לשון צער (מגילה י:), והכוונה בכאן לומר, וי שהיה אחרי המגפה, שאם היה מקודם לא היתה מגפה בעם – מהר"ט.
(אור צדיק)

ספרי

סמיכות הפסוק "ויהי אחרי המגפה" לכאן, י"ל דהנה מהר"ם אלשיך כתב תירוץ על קושיתו מדוע צוה הקב"ה לצרור את המדינים ולא את מואב, הוא מטעם שאף שגם מואב הפקירו בנותם לזנות, מ"מ עיקר המגפה היה על דבר כזבי, שבנות מואב הכשילו רק את המון עם, והקב"ה אינו מדקדק כ"כ על עבירה שלהם, אבל כזבי הכשילה גדול בישראל, והקב"ה מקפיד מאד על עבירה של חשובי ישראל, לכן ע"יז היתה המגפה, ע"כ צוה הקב"ה לצרור את מדין ע"ש. והנה נראה ראייה לדבריו, דהרי קודם שהרג פנחס את זמרי כבר נהרגו הנצמדים לבעל פעור, ואע"פ"כ לא פסקה המגפה, אבל כשהרג פנחס את כזבי וזמרי תיכף פסקה המגפה, א"כ מוכח מזה כסברת האלשיך ז"ל, שרק ממנה נמשך עיקר המגפה, לכן צוה הקב"ה לצרור את מדין ולא מואב.

וזוהו כוונת הפסוק "ועל דבר כזבי וגו' המוכה ביום המגפה וגו', ויהי אחרי המגפה", ר"ל, תיכף שהוכתה כזבי היה אחרי המגפה, ותיכף פסקה המגפה משנהרגה, א"כ מורה שכל המגפה היה על ידה, לכן "צרור את המדינים", וא"ש ונכון. (אמרי שפר)

"ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם ואת קרח במות העדה באכול האש את חמשים ומאתים איש ויהיו לנס וגו'"

(כו, יא)
הכוונה לדעתי, כי המתפלסים מכחישים הנס של בליעת קרח, ואומרים כי היה בעת ההיא רעידת ארץ שפתחה את פיה ונבלעו, ועיין רמב"ן עה"ת פ' קרח (טז, ל), אמנם יסכר פי דוברי שקר, שהרי היו נבלעים ונשרפים ברגע אחד, וקרח היה מן הבלועים והשרופים, (סנהדרין ק"י), ואיך שייך שברגע אחד היה רעידת ארץ והשריפה, וע"כ שהיו מאת ה' מן השמים.
וז"כ הכתוב, שלפי שבלע אותם ואת קרח באכול האש ר"ן איש ברגע אחת, וא"כ היה לנס, שהכל יכירו שמאת ה' היה, וגם בניו של קרח לא מתו, ע"כ כי לא בא מרעידת הארץ רק מפי ה', וז"ש "ובני קרח לא מתו".

(דברי שאול)

"ובני קרח לא מתו"
(כו, יא)
פירש"י – והוא מסנהדרין ק"י – הם היו בעצה תחלה, ובשעת המחלוקת הרהרו תשובה בלבם, לפיכך נתבצר להם מקום גבוה בנייהם וישבו שם.
ושמעתי מהחכם השלם והרב הישיש כמהר"ר משה גואקיל ז"ל שהגידו לו בחלום פירוש פסוק מזמור מ' "קוה קוית", ופירשו לו שדוד המלך ע"ה אמרו על בני קרח, ואמר לשון יחיד שניצל ביחוד. וז"ש "קוה קוית וכו' שהרהרו תשובה, "ויעלני מבור שאון" שנפלו בפתוח הארץ פיה, ומקום נתבצר להם וכו', וז"ש "ויעלני מבור שאון", "ויקם על סלע רגלי" דנעשה להם עמוד מסלע שיכלו לצאת החוצה, "ויתן בפי שיר חדש" ממש ברוך מחיה מתים או ברוך מוריד שאול ויעל, והוא ברכה חדשה שלא אמרה אדם מעולם, "יראו רבים ויראו" ממעשה זה.

"ליצר משפחת היצרי, לשלם משפחת השלמי"
(כו, מט)

כאן נרמז מה שאמרו חז"ל בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו. מי שהולך

אחרי היצר, יש לו משפחה גדולה של מעשים שהם תולדת היצר, אך מי ששאפתו לשלמות הרי יש לו משפחה גדולה של מעשים שיש בהם שלמות. (רבי יחיאל מיכל מזולוטשוב)

"אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה"
(כ"ז, א)

ולכאורה מה זה משנה היכן מת אביהם, וכיצד נוגע הדבר לעצם הטענה על הירושה המגיעה להם? ויש לומר: כשאמרו "אבינו מת במדבר" התכוונו לומר שאביהם היה מיוצאי מצרים שחלה עליהם הגזירה של "במדבר הזה יפלו פגריכם", וכידוע שלא נגזרה הגזירה אלא על אלו שהיו מבני עשרים ומעלה דהיינו אלו שנמנו לצורך חלוקת הארץ ומגיעה לו אפוא נחלה. (אור החיים)

"לאזני משפחת האזני"
(כו, טז)
פרש"י – אומר אני שזו משפחת אצבון, ואיני יודע למה לא נקראת משפחתו על שמו.

ורבים תמהו, מה שייכות יש לאלו השמות להדדי.

ושמעתי רמז מוסר, שאמרו רז"ל (כתובות ה'): מפני מה אצבעותיו של אדם דומות ליתדות... שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון, ניח אצבעותיו באזניו, ויהיה לאצבון כמו לאצבעון, שיתחוב האצבע להאוזן, ויאטים אזניו מלשמע דבר רע. (שליה הקדוש)

"יפקוד ה'... איש על העדה אשר יצא לפניו ואשר יבא לפניהם ואשר יוצאים ואשר יביאם"
(כו, טז)

יש לדקדק בכפל הלשון גם "אשר יצא ואשר יבא", וגם "ואשר יוצאים ואשר יביאים" ונראה לבאר דהנה שניים הם ההולכים לפני המחנה: שר הצבא והסוסים. אך בעוד ששר הצבא הוא המנהיג ההולך לפני המחנה להורות לצבאו את הדרך שבה ילכו ואת המעשה אשר יעשו, והוא המנהיג את הצבא לפי דעתו וחכמתו, הרי הסוסים הגם שהולכים הם ראשונה כחלוץ לפני המחנה מ"מ אין הם המנהיגים אלא המונהגים ע"י הישובים עליהם ומכוונים צעדיהם.

משה רבינו ביקש מהשי"ת שיפקוד על ישראל מנהיג "אשר יצא לפניו ואשר יבא לפניו" – אבל שלא יהיה כמו הסוס המונהג ומודרך ע"י אחרים, אלא שיהיה כמו שר הצבא שיהא גם "המוציא והמביא" את העם והמנהיגו עפ"י תבונתו וחכמתו אשר חלק ה' ליראיו.

"את קרבני לחמי... תשמרו... תקריבו... את הכבש אחד תעשה בבוקר"

(כה, ב-ד)
הנה פתח הכתוב בלשון רבים "תשמרו תקריבו" וסיים בלשון יחיד "תעשה" ויש להבין פשר הדברים. אלא שבא הכתוב ללמדנו שאף אם רבים עושים ביחד מצוה, אף שאין לכל רק חלק מהמצוה – נחשב לפני ה' כאילו עשה כל אחד את המצוה בשלמותה. וזוהי כוונת הכתוב אם "את קרבני וכו', תקריבו" – ביחד, מממון הציבור, אז יהיה נחשב לכל אחד "את הכבש אחד תעשה" – כאילו הוא עשה את כל הכבש.

(כתב סופר)

"ולפני אלעזר הכהן יעמוד ושאל לו במשפט האורים לפני ה' על פיו יצאו ועל פיו יבואו הוא וכל בני ישראל אתו וכל העדה" (כו, בא)
מפני מה נכנס ענין זה של השאלה באורים ותומים דוקא בפרשת סמיכת יהושע למנהיג על ישראל.

אלא שאחד הדברים המבדילים בין משה רבינו לשאר הנביאים הוא, שמשה רבינו יכל לשאול שאלותיו מאת ה' בכל עת, כמאמר הכתוב בענין האנשים הטמאים לנפש, "עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם" (לעיל ט, ח) וכן בענין בנות צלפחד, "ויקרב משה את משפטן לפני ה'". לא כן שאר הנביאים שאינם יכולים לשאול ספקות העולים להם, רק לשמוע הנאמר להם, אחר שיכינו עצמם לקבלת הנבואה.

מעתה, כיון שסמך משה את יהושע, בא להודיעו, כי אף שנתן מהודו עליו, אם יעלה ברצונו לשאול דבר מה מאת ה', אינו יכול לעשות זאת באופן ישיר, וכרבו משה, רק "לפני אלעזר הכהן יעמוד ושאל לו במשפט האורים." (בשם הגר"ז מבריסק)

"קח לך את יהושע... איש אשר רוח בו" (כו, יח)

משה רבינו – מבאר ה"חתם סופר" – היה שפל-רוח מאד וכל ישראל היו בעיניו טובים ממנו, את עצמו ראה לא יותר משליח פשוט המבצע מלאכתו, כשמש בית הכנסת הקורא את הציבור לתפילה וללימוד. לפיכך סבר והרחיק לנפשו: לתפקיד כל כך פשוט ראויים גם בני, ובלי ספק ימלאו המה את מקומי אחרים...

אבל הקב"ה אמר לו: לא כך אתה נחשב בעיני? צריך במקומך איש אשר רוח בו, וגם הוא זקוק לך שתיתן מהודך עליו – "מהודך" ולא כל הודך, כי אין עוד איש ראוי לכדי מדה זו.

"את קרבני... תשמרו להקריב לי במועדו" (כח, ב)
"תשמרו" אומר ה"שפת אמת" – מלשון ציפיה. וגם בגלות ביכולתנו לקיים "תשמרו להקריב", אם נצפה בעל עת לבנין המקדש ולקרבתו; ובזאת התשוקה יש לנו חלק בקרבנות שהקריבו אז, בהיות בית המקדש על מכונו.

"זה האשה אשר תקריבו לה, כבשים בני שנה תמימים" (כח, ג)
את זו דרש כמין חומר רבי שלמה מרדומסק: "כבשים" – שיהא אדם כובש את יצרו; "בני שנה" – שיהיה נקי כבן שנה בלא חטא; "תמימים" – שיקיים "תמים תהיה עם ה' אלקיך".
זהו עיקר קרבנו של יהודי...

"ושם בת אשר שרח" (כו, מו)
אפשר לרמוז משו"ל (דר"א זוטא א') דשרח נכנסה לגי'ע בחיים בעבור שבשרה ליעקב אבינו דיוסף חי, שהוא ר"ת "ושם בת אשר שרח" – וזאת שנכנסה מחיים בעדן תגמול אשר שיר בחשה שיוסף בב חי. (פני דוד)

"אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה..." (כז, ג)

מעשה בדין תורה לפני ר' אברהם מסוכאצ'וב בעל "אבני נזר". הקדים אחד מבעלי הדינים ואמר: האם רבינו זוכר את המחלוקת שהיתה לפני מספר שנים ואני חלילה לא נמנית על מתנגדיך. ענה בעל "אבני נזר" – הריני פסול לדון, כפי שלמדנו בפרשתנו מבנות צלפחד שהזכירו למשה שאביהם לא נמנה על עדת קרח תיכף פסל משה רבינו את עצמו מלדון ועמד והקריב משפטם לפני ה'.

(פרפראות לתורה)

"וימת נדב ואביהוא בהקריבם אש זרה לפני ה'" (כו, סא)

יד לדקדק, למה אמר "וימת" לשון יחיד, היל"ל וימותו בלשון רבים, שהרי הם שנים. ואפשר לתרץ עפ"י מ"ש רז"ל בויק"ר פ' אחרי (כ, ט) שטעם מיתת בני אהרן היה על שלא נשאו נשים, והנה דבר ידוע הוא, כי איש בלא אשה הוא חצי גוף. ולפ"י אי"כ, שני בני אהרן שלא היו להם נשים, וכל אחד מהם לחצי גוף יחשב, ובהתחבר שניהם יחדיו, הרי גוף אחד שלם, ולכך אמר "וימת" בלשון יחיד, כי שניהם יחד חשובים כגוף אחד.

(בני שלמה)

ספס

הנה נמנו כאן הלויים, מפני שהיה עתיד לצוות שיתנו להם ערים לשבת ומגרשיהם.

וגם לפי שגם בזה יכירו וידעו כל יושבי תבל שהיה כל ענינם בהשגחה נפלאה, כי אין ספק שהלויים לא נכנסו בזורת מתי מדבר, היה ראוי שירבו למעלה ויעלה מנינם יותר ממה שעלה הרבה מאד, ולא היה הדבר כן, הנה לא נתוספו מהמנין הראשון שנמנו במדבר סיני אלא שבע מאות איש בהיות מנינם מבן חדש. אלא שראה הקב"ה שאם יתוספו מאד הלויים לא יספיקים המעשרות לפרנסתם ולא יוכלו להתישב כלם בשלשה ערי המקלט שיהיה להם בארץ כנען, ומפני זה ממכון שבתו השגיח ית' שלא יתוספו בכמות רב, אבל יעמדו תמיד על המספר הראשון או קרוב אליו. וכבר העיר הכתוב כאן על הסבה הזאת באמרו (כו, סב) "ויהיו פקודיהם שלשה ועשרים אלף כל זכר מבן חדש ומעלה וגו' כי לא ניתן להם נחלה בתוך בני ישראל", שבגבור זה היה מספרם מועט מבלי ריבוי ותוספת גדול.

"יכן בנות צלפחד דברת" (כז, ז)

פעם בעת שיעורו של רבי יהושע לייב דיסקין – הגאון מבריסק – נשמע מהחצר קול רעש גדול, קול נשים המריבות זו עם זו, שלח הגר"ל תלמיד לראות פשר דבר התלמיד חזר ואמר. כן בנות צלפחד דברת נחרד הגר"ל בשמעו את תשובתו, איך מלאך לבך – שאלו – להשתמש בפסוק קדוש מהתורה. בקשר למריבה שנשים רבות אחת עם חברתה. ולא נתקררה דעתו עד שקיבל נזיפה, (מפי הגר"ש אוירבך).

(אדרת אליהו)

זמר ושירים. אין מברכים שהחינו בימים אלו על פירות חדשים או בגדים חדשים, אך בגדים שאין מברכים עליהם שהחינו כגון גרביים מותר ללבושם עד ר"ח אב. יש נוהגים לעשות גם תיקון חצות ביום (רק תיקון רחל) בכל ימי בין המיצרים ביום.

מדיני תעניות ציבור

חז"ל בזמן הנביאים תקנו ארבעה ימי צום על חורבן בית המקדש בלשון חז"ל צום הרביעי שזה יז' בתמוז שחל בחודש תמוז שהוא רביעי מניסן, צום החמישי זה תשעה באב, צום השביעי זה צום גדליה בג' בתשרי וצום העשירי זה צום עשרה בטבת שחל בחודש עשירי מניסן. צומות אלו מתחילים מן הבקר (חוץ מתשעה באב) עד צאת הכוכבים וחיבים בו כל העם אנשים ונשים חוץ מחולים וזקנים (ע"פ הוראת רב). אחנו נדבר פה מדיני שאר צומות חוץ מתשעה באב ששם יש חומרות מיוחדות. בימי הצום מותר ברחיצה, בנעילת נעלים ותשמיש המטה רק אסורים באכילה ושתיה בלבד.

כאמור מתחיל הצום בבקר. אולם כיון שבדרך כלל האדם הולך לישון בלילה וקם רק בבקר, הדבר נחשב כאילו קיבל את הצום בשינה. ולכן מי שרוצה לקום מוקדם קודם עלות השחר ע"מ לשתות או לאכול, עליו לעשות תנאי לפני השינה שאינו מקבל צום בשינה וכך יוכל לקום בלילה ויוכל לשתות או לאכול. ויש שהתירו לפי דעת האשכנזים לשתות ואפילו לא עשה תנאי זה ומ"מ גם לדעתם ראוי לעשות את התנאי (סימן תקס"ד). ולאכילה לכל השיטות צריך תנאי.

רחיצת הפה בבקר: מצד הדין אסור לרחוץ את פיו בבקר אולם כתב המ"ב שבמקום צער יש להתיר ע"י שיוירד ראשו שלא יבלע מים ורק כך מותר, ודווקא אם יש לו צער בלי רחיצה. (סימן תקס"ז).

אבל מותר לטעום תבשיל לבדוק אם חסר מלח ובלבד שיפלוט מיד את מה שטעם וגם זה רק עד כמות רביעית.

אם צריך לבלוע גלולה מותר בלי מים וכן מותר לשתות תרופה מרה בלי טעם אבל עם טעם אסור (כמובן מדובר בחולה שחייב בצום).

לגבי עישון סיגריות יש מחלוקת בין האחרונים ופסק המ"ב להתיר בצנעה לאחר חצות ויש שהתירו אפילו קודם חצות בלי הגבלה.

שכח ואכל בכל זאת ישלים וימשיך הצום ואם אכל פחות מכזית יוכל לומר "עננו" בתפילתו ואם אכל יותר מכזית לא יאמר עננו.

מנהג הספרדים שאומרים "עננו" בתפילת לחש גם בשחרית וגם במנחה. מנהג אשכנז שרק שליח ציבור אומר בשחרית, ורק בתפילת מנחה אומרים גם הקהל את תפילת עננו.

**שבת שלום
ולמוד מהנה!!!**

הליכות והלכות

הלכות בין המצרים

הימים שבין י"ז בתמוז ותשעה באב נקראים ימי בין המיצרים. ימים אלו הינם ימים קשים לישראל ולכן נהגו לא לשמוח או לרקוד באותם ימים ואכן אין מאזינים לכלי

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T: 845-352-7474 F: 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St.	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקח טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי חכמים מופלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T: 525-55589 8756 F: 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב
הלומדים בעמל וביגיעה ובחתימה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הגון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה, נא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכו למצוות. 845.352.7474

מעשה חכמים

האנשים שמסרו עצמם על קדושת השם במסירות מופלאה, היו גלגול מתקופת השופטים תחילת הפרשה (כה, ז)

חכמינו אומרים שהסיבה לסמיכותה של פרשת בלק לפרשת פנחס, היא ללמדנו מה בין מנהיגי אומות העולם, למנהיגי של העם היהודי.

כאשר בלק בן צפור מתמלא פחד מעם ישראל, מה הוא עושה? – שולח שליחים לבלעם שיבוא לקלל את העם, ולבסוף נתקל הוא עצמו, ובלעם את עורו הציל. אבל פנחס, כאשר היה צריך להיאבק נגד עוברי עברה, לא הזעיק אף אחד שיבוא לעזרתו, אלא היה מהכהנים הזריזים, "וירא פנחסי", ויקח רומח", הוא עצמו אומר ועושה, ומיד.

הבה נספר על אנשים שמסרו את נפשם למען השם יתברך. אנשים שאינם קשורים בטבורם לבית המדרש, באים לפעמים בישאלות אודות המצב. זה קורה במיוחד לאחר פיגוע קשה רח"ל, או כל צרה אחרת המתרגשת ובאה על הציבור בארץ ישראל. כבר כתבנו כמה פעמים שאם לא מדובר בשאלות לשם קנטור בעלמא, יש להשיב להם בנחת רוח, ולהשיב בכך את השלום בינם לאביהם שבשמים.

אלו ולשכמותם יש להשיב שהדברים הם באמת נשגבים מבינתנו, ואם היו לנו עיניים לראות, לא היינו שואלים שאלות... דוגמא לכך מצאתי בהקדמת שו"ת 'מחנה חיים', המביא את הספר 'דבר שבקדושה' המצטט את הספר 'שפתי כהן' (ואולי זה הש"ך) שהשיב גם הוא לאנשים ששאלו אודות הצרות שהתרחשו בפוגרומים שהיו בארץ פורטוגל.

הילולא רצדיקיא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
כב תמוז	כא תמוז	כ תמוז	יט תמוז	יה תמוז	יז תמוז שבעה עשר בתמוז	טז תמוז
רבי רפאל משה אלבאז מח"ס הלכה למשה	רבי שלמה מחלמה מח"ס מרכבת המושגה על הרפ"ם	רבי אברהם חיים נאה מח"ס קצות השלחן	רבי אליעזר יהודה פינקל ראש ישיבת מיר-ם רבי בן ציון אבא שאול בעל אור לציון	רבי משה דוד אשכנזי מח"ס באר שבע	רבי יהודה זמנולומולא בנו של הרא"ש	הרב בנו של כלב ומרס רבניאה
שקיעה 8:25						שקיעה 8:29

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה

ביותר לא יכלו ליטול מהם תכונה זו. מעולם לא ראו אותם בפיזור-הנפש. כל דרכיהם, מעשיהם ודבוריהם, היו בנחת ובצלילות הדעת.

בימי מלחמת תשכ"ז ישב הגאון מטשיבין זצ"ל בחדרו בישיבה שהיתה ממוקמת בזמנו ליד הגבול הירדני, ושוחח בטלפון עם הרבנית. לפתע נשמעו יריות מכון הגבול, ומקורביו סימנו לו שיריד מיד אל המקלט.

הרבנית שהתה בביתם בשכונת רחביה, הסמוכה לשערי חסד, והגאון זצ"ל שחשש שמא בכך שינתק את השיחה, תיגרם בהלה בביתו, ותתערור חרדה לשלומו, שלט בעצמו והמשיך לשוחח בלא שום בלבול, כאילו לא אירע דבר...

מחזה נורא היה גם בליל פורים האחרון לחייו, כשהוצרך לעבור נתוח שהיה מסוכן מאוד בגילו של הגאון. כיון שלא ידעו את הזמן המדויק של ביצוע הנתוח, נתאסף מניין בחדרו בבית החולים לקריאת המגילה.

באמצע הקריאה הגיע הפרופסור ואמר שיש לבוא מיד לחדר הניתוח. הגאון פנה ללכת, אבל בדרך במעלית המשיך אחד התלמידים לקרוא לפניו את המגילה ביחידות.

והנה, בעוד שהבעל-קורא היה נתון קצת בבלבול מחמת הבהילות, הרב מטשיבין היה בישוב הדעת! הוא שמע כל תיבה ותיבה, ואפילו תיקן את הבעל-קורא בכמה טעויות, אפילו טעויות קטנות.... (עלינו לשבח עמי תעה)

העלון לעילוי נשמות

רחל בת שרה יגן עייה
יעקב בן מלכה יגן זצוק"ל
ת.נ.צ.ב.ה